

LAUSUNTO SAARISTOLIIKENNETÄ KOSKEVISTA ASETUSLUONNOKSISTA

162 §

LIITE No 58 / K.hall. 28.11.2016 § 162 Asetusluonnokset ja maakunta-
liiton kannanotto

Liikenne- ja ympäristöministeriö on toimittanut kunnalle 17.11.2016 saapuneen seuraavanlaisen lausuntopyynnön:

”Liikenne- ja viestintäministeriö pyytää lausuntoa luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi saariston liikenne- ja kuljetuspalvelujen kohtuullisista maksuista sekä luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi saaristoliikenteen tukemiseksi myönnettävistä avustuksista annetun valtioneuvoston asetuksen 3 §:n muuttamisesta.

Asetukset koskevat saariston yhteysalusliikennettä. Saariston yhteysalusliikenne on joko valtion kokonaisuudessaan hankkimaa tai valtion tukemaa siten, että valtio antaa tukea kilpailuttamalla hankitun yhteysalusliikenteen hoitoon. Valtion suoraan hankkimat yhteysalusliikenteen palvelut ovat tällä hetkellä käyttäjille maksuttomia, kun taas tuetuilla reiteillä muilta käyttäjiltä kuin vakinaisilta asukkailta peritään maksu.

Luonnos valtioneuvoston asetukseksi saariston liikenne- ja kuljetuspalvelujen kohtuullisista maksuista on saaristolain nojalla annettava uusi asetukset, jonka myötä jatkossa valtion hankkimassa yhteysalusliikenteessä kaikilta matkustajilta perittäisiin kohtuulliset maksut. Asetusmuutoksessa puolestaan saatettaisiin valtion tukemilla yksityisten elinkeinonharjoittajien saaristoreiteillä perittävät kuljetusmaksut koskemaan myös vakinaisia asukkaita muiden matkustajien tapaan.

Lausunto pyydetään toimittamaan sähköisesti ministeriöön viimeistään **16.12.** osoitteeseen kirjaamo(at)lvm.fi ja eeva.linkama(at)lvm.fi. Lisätietoja asiasta antaa Eeva Linkama, puh. 0295 342 476.”

Myös Varsinais-Suomen liiton maakuntahallituksen kannanotto on tämän asian liitteenä. Maakuntahallitus vastustaa ehdotusta maksullisesta yhteysalusliikenteestä.

Ehdotus: Kunnanhallitus päättää lausuntonaan vastustaa ehdotusta maksullisesta yhteysalusliikenteestä samoin perustein kuin Varsinais-Suomen liitto liitteen mukaisessa lausunnossaan. Ehdotetut maksut ovat saariston asukkaille ja yrittäjille kohtuuttoman suuria ja uhkaavat saariston yritystoimintaa. Liikenteen tulee olla jatkossakin kaikille käyttäjille maksutonta.

Päätös: Hyväksyttiin yksimielisesti.

Pöytäkirjantarkastajien nimikirjaimet

Lautakunta

Hallitus

Valtuusto

Otsikon pöytäkirjasta todistaa oikeaksi
Kustavin kunnanvirastossa

2.12.2016

Pöytäkirjanpitäjä /

Varsinais-Suomen liiton maakuntahallituksen kannanotto liikenne- ja viestintäministeriön valmistelemaan saariston liikennepalvelujen kehittämiseen.

Maakuntahallitus vastustaa ehdotusta maksullisesta yhteysalusliikenteestä

Liikenne- ja viestintäministeriö (LVM) valmistelee yhdessä Liikenneviraston, Trafín ja Varsinais-Suomen Ely -keskuksen kanssa saariston liikennepalveluja kehittävää kokeilua Saaristomerellä ja Suomenlahdella. Kokeilu on osa hallituksen kärkihanketta, jossa rakennetaan digitaalisen liiketoiminnan kasvuympäristö. LVM ilmoittaa, että kokeilun tavoitteena on kehittää saariston liikennepalveluihin ratkaisua, jolla voidaan turvata saariston vakituisten asukkaiden, yritysten, osa-aikaisten asukkaiden ja matkailijoiden liikkuminen ja kuljetukset.

LVM on lähettänyt lausuntokierrokselle kaksi asetusta, joissa määritellään yhteysalusliikenteen maksullisuudesta. Asetusluonnosten mukaan kaikilta matkustajilta perittäisiin kohtuullinen maksu. Maksut tulisivat voimaan 1.4.2017 kokeilun ajaksi ja maksullisuus jatkuisi vuoden 2018 loppuun saakka. LVM:n perustelujen mukaan maksut ovat välttämätön edellytys markkinaehtoisen liikenteen ja uudenlaisen yrittäjyyden kehittymiselle saaristoalueella.

Yhteysalusliikennettä käyttää nykyään noin 500 saariston vakituista asukasta. Saariston yhteysalusliikenne aiheuttaa vuosittain 17,5 miljoonan euron kustannukset. Saariston yhteysalusliikenne on joko valtion hankkimaa kokonaisuudessaan tai valtio myöntää tukea liikenteen hoitoon. Yhteysalusliikenne on tällä hetkellä kaikille käyttäjille maksutonta. LVM:n mukaan tämän takia alueelle ei ole voinut kehittyä uusia, markkinaehtoisia liikennepalveluja. Maksujen myötä valtion kustannusten arvioidaan alenevan noin 4 miljoonaa euroa.

Ministeriö päätyi edellisessä saaristoliikenteen kehitystyössä aivan päinvastaiseen tulokseen. Silloin käyttäjämaksujen merkitys kustannusten kattamiseen todettiin vähäiseksi. Tulojen pelättiin hupenevan keräyksestä syntyviin hallinnollisiin menoihin. Tuon ajan pohdinnassa vakinaiset asukkaat olivat vapautettuja maksuista.

Asetusluonnoksen perusteluissa todetaan maksuttoman yhteysalusliikenteen heikentävän mahdollisuuksia kehittää markkinaehtoisia liikennepalveluja. Samoin arvioidaan, että saariston matkailullinen vetovoima on niin suuri, ettei maksullisuudella ole vaikutuksia. Vaikutuksista matkailuun voi olla myös täysin päinvastaista mieltä. Mm. edellisessä saaristoliikenteen kehitystyössä maksujen todettiin hankaloittavan matkailun kehittämistä.

Käyttäjämaksuja on syytä tutkia kaikissa liikennepalveluissa yhtenä vaihtoehtona. Asetusluonnoksessa ehdotetaan, että maksun tulisi olla enintään alueella käytettävissä olevan julkisen liikenteen maksua vastaava maksu tai muu siihen verrattavissa oleva kohtuullinen maksu. Asetusluonnoksen maksutaulukon mukainen taksa aiheuttaa useimmille saaristossa elinkeinoa harjoittaville pienyrityksille kohtuuttomia lisäkustannuksia, joista selviäminen voi lopettaa koko yritystoiminnan. Esimerkiksi maatalousyritykselle, joka tarvitsee säännöllisiä eläin-, rehu- ja maitokuljetuksia, kustannukset kasvavat vuositasolla kymmeniä tuhansia euroja.

Asetusluonnoksen mukaan saaristokunnat voivat myöntää avustusta vakinaisille asukkaalle, jos katsovat sen tarpeelliseksi. Tiukan kuntatalouden aikaan, kuntien halukkuuden tähän arvaamme jo etukäteen. LVM:n tavoite luoda pohjaa markkinaehtoiselle liikenteelle, johon voivat jatkossa osallistua samalla viivalla julkisin varoin ostetun liikenteen kanssa myös yksityiset toimijat, on perusteltu. Tosin saaristoliikenteen markkina jopa kesä-

kaudella on kovin pieni. Ylittykö kriittinen massa, jolloin kaupallista markkinaa voi syntyä? Vaikea uskoa, että asetusluonnoksen taustalla olevat markkinaehtoisuustavoitteet toteutuvat. Maksu-uudistuksen hinta on erittäin kova, jos se tappaa yrittäjyyttä saaristossa ja haittaa matkailua.

Saariston liikennepalvelut vaativat uudistamista. Uudistustyön ainoa esitys tuntuu nyt olevan maksujen palauttaminen. Kunnianhimoisemminkin asiaa voisi lähestyä. Esimerkiksi konkretisoida digitalisaation mahdollisuuksia tai esittää uusia hankintamenettelyjä liikenteen oston.

Ministeriö pyytää lausuntoja asetusluonnoksista 16.12.2016 mennessä. Maakuntahallitus antaa virallisen lausuntonsa joulukuun kokouksessa. Saariston liikennepalveluja on syytä kehittää yhdessä palvelun käyttäjien, tuottajien ja muiden saariston liikennepalveluihin kytkeytyvien sidosryhmien kanssa. Seuraavien viikkojen aikana jokaisen sidosryhmän on syytä tuoda perinpohjaisesti esille asetusluonnoksen vaikutukset kaikista näkökulmista. Asetusluonnosten hyväksyminen merkitsee erittäin suuria negatiivisia vaikutuksia saaristomme asukkaille ja elinkeinon harjoittajille.

Lisätietoja:

maakuntahallituksen puheenjohtaja Ilkka Kanerva, puh. 050 511 3055

edunvalvontajohtaja Janne Virtanen, puh. 040 583 6950